

Darbnespēja

Sickness at work

Vai jums maksās par slimības dēļ kavēto darba laiku?

Ja neesat darbā četras vai vairāk dienas pēc kārtas un saņemat vairāk nekā 102 £ nedēļā, tad jums ir tiesības saņemt **Statutory Sick Pay (SSP)** (likumā noteikto slimības pabalstu). SSP ir nauda, ko darba devēji maksā darba ņēmējiem, kuri neierodas darbā slimības dēļ. Tā ir minimālā summa, ko jums var maksāt, ja neesat darbā slimības dēļ. Iespējams, ka darba līgumā jums paredzētas papildu tiesības saņemt lielāku slimības pabalstu nekā šeit minēto (**līgumā noteiktais slimības pabalsts**). Pārbaudiet darba līgumu, lai zinātu, kādas ir jūsu tiesības.

Lielākā daļa darba ņēmēju var saņemt SSP, to skaitā nepilna darba laika darbinieki, terminēta līguma darbinieki un aģentūras strādnieki. Aģentūras darbiniekam var būt tiesības saņemt SSP, tomēr nepieciešama konsultācija, jo šī situācija no juridiskā viedokļa ir sarežģīta. SSP saņemšanas periods var būt līdz 28 nedēļām. Līgumā noteiktā slimības pabalsta saņemšanas periods var būt ilgāks. Pārbaudiet darba līgumā, vai tas uz jums attiecas.

Ja nevarat saņemt SSP vai, ja neesat bijis darbā slimības dēļ vairāk nekā 28 nedēļas, tad darba devējs izsniegs jums veidlapu SSP1 un paskaidros, kāpēc tas tiek darīts. Veidlapu SSP1 var izmantot, lai pieprasītu Nodarbinātības un atbalsta pabalstu (Employment and Support Allowance (ESA)) darbnespējas pabalstu vietējā pabalstu birojā, ja neesat tiesīgs saņemt ne SSP, ne līgumā noteikto slimības pabalstu.

Cik lielu slimības pabalstu jūs saņemsiet?

Jums maksās vai nu SSP, vai, ja darba devējs maksā lielāku slimības pabalstu, tik, cik noteikts līgumā. Pabalsts var nebūt atbilstošs parastajai algas likmei, taču tas nedrīkst būt mazāks par SSP. Tas ir £81.60 nedēļā.

SSP nevar saņemt par pirmajām trim slimības dēļ kavētajām darba dienām. Par šīm trim dienām pabalstu ir tiesības saņemt tikai tad, ja to paredz darba līgums. Pēc tam jums jāsaņem SSP dienas likme par katru slimības dēļ kavēto dienu, kura jums parasti būtu jāstrādā.

Ja SSP ir jūsu vienīgais ienākumu avots, ja neesat darbā slimības dēļ, tad, iespējams, varat pieprasīt citus pabalstus, piemēram, Housing benefit (dzīvošanas pabalstu). Lai uzzinātu, kādus pabalstus jums ir tiesības saņemt, skatiet sadaļu Papildu palīdzība šīs brošūras beigās.

Darba devēja informēšana par neierašanos darbā slimības dēļ

Ja iespējams, **nekavējoties jāpaziņo darba devējam** par savu slimību un nespēju ierasties darbā. To neizdarot, varat zaudēt tiesības saņemt slimības pabalstu (skat. zemāk). Iespējams, ka darba devējam ir noteikumi par to, kā jums jārikojas, ja

slimības dēļ nevarat ierasties darbā. Piemēram, darba devējs var prasīt, lai jūs paziņojat par savu slimību pirmajā darbā neierašanās dienā.

Šie noteikumi ir daļa no jūsu darba līguma, un darba devējam iepriekš jāinformē jūs par šiem noteikumiem. Ja neievērosiet šos noteikumus, tad pārkāpsiet darba līguma noteikumus.

Ja jums pienākas SSP, tad darba devējam jāmaksā jums SSP arī tad, ja neesat:

- iesniedzis medicīnisko izziņu līdz astotajai slimības dienai;
- piezvanījis, lai paziņotu par saslimšanu līdz noteiktam pulksteņa laikam;
- slimības laikā biežāk nekā reizi nedēļā pa tālruni informējis darba devēju;
- piezvanījis personiski, bet lūdzis to darīt kādam citam jūsu vārdā.

Darba devējs nedrīkst atteikties uz šī pamata maksāt SSP. Taču tamlīdzīgus noteikumus darba devējs var būt ieviesis attiecībā uz jebkādu jums pienākošos līgumā noteiktu slimības pabalstu.

Medicīniskie apliecinājumi

Medicīniskie apliecinājumi arī tiek dēvēti par **atbilstības paziņojumiem**. Medicīniskajā apliecinājumā jūsu ārsts var norādīt, ka esat: atbilstošs darbam, neatbilstošs darbam vai varat būt atbilstošs darbam, ja jūsu darba vietā tiek veiktas noteiktas izmaiņas.

Veicamās izmaiņas ir atkarīgas no vienošanās starp jums un darba devēju. Ja jūsu darba devējs atsakās veikt jūsu ārsta rekomendētās darba vietas izmaiņas, jūs tiksiet uzskatīts par nepiemērotu darbam un varat turpināt saņemt slimības pabalstu.

Ja atveseļojaties ātrāk nekā paredzēts, tad varat atgriezties darbā pirms jūsu medicīniskā apliecinājuma beigu datuma, ja jūsu darba devējs tam piekrīt. Tomēr viņš var uzstāt, lai saņemtat jaunu apliecinājuma zīmi no sava ģimenes ārsta, kurā apstiprināts, ka varat atgriezties darbā.

Vai darba devējs var atteikties maksāt slimības pabalstu?

Jūs neesat darbā slimības dēļ saistībā ar invaliditāti

Ja jums ir invaliditāte, bet darba devējs atsakās piešķirt slimības pabalstu, ja darbu kavējat slimības dēļ, kas saistīta ar šo invaliditāti, tad iespējams, ka darba devējs pārkāpj likumu. Jūs varētu iesniegt sūdzību **employment tribunal** (darba tiesā) par netaisnīgu izturēšanos invaliditātes dēļ (**diskriminācija sakarā ar invaliditāti**), tomēr vispirms jums vajadzētu vērsties ar rakstisku sūdzību pie darba devēja. Ieteicams lūgt palīdzību pieredzējušam konsultantam (skatiet sadaļu Papildu palīdzība šīs brošūras beigās).

Jūs neesat nekavējoties paziņojis par saslimšanu

Ja neesat nekavējoties paziņojis darba devējam par neierašanos darbā slimības dēļ, tad varat zaudēt daļu no SSP vai līgumā noteiktā slimības pabalsta vai visu pabalstu, ja vien šai nepaziņošanai nav pamatots iemesls. Darba devējs var atteikties maksāt līgumā noteikto slimības pabalstu par kavētajām darba dienām, ja

neesat informējis par saslimšanu.

Jūs kavējat darbu vairākus īsus laika posmus

Ja kavējat darbu vairāk nekā četrus īsus laika posmus (no četrām līdz septiņām dienām) gadā, darba devējs var vērsties medicīniskajā dienestā, lai noskaidrotu jūsu uzrādītos darba kavējumus. Darba devējs sazinās ar medicīnisko dienestu ar HM Revenue and Customs (HMRC) (Lielbritānijas Valsts ieņēmumu dienests) starpniecību. Dienests var sazināties ar jūsu ārstu un pieprasīt informāciju par slimību. Bez jūsu atļaujas medicīniskais dienests nedrīkst pieprasīt informāciju no ārsta. Ja medicīniskā dienesta ziņojumā atzīts, ka esat kavējis darbu bez pamatota iemesla, darba devējs var atteikties maksāt SSP. Ja uzskatāt, ka šis lēmums ir nepareizs, varat to pārsūdzēt.

Jūs kavējat darbu ilgstoši

Ja kavējat darbu ilgstoši, darba devējs var pieprasīt no medicīniskā dienesta slēdzienu par jūsu veselības stāvokļa piemērotību veicamajam darbam. Ja medicīniskā dienesta ziņojumā atzīts, ka esat kavējis darbu bez pamatota iemesla, darba devējs var atteikties maksāt SSP. Ja uzskatāt, ka šis lēmums ir nepareizs, varat to pārsūdzēt.

Kā rīkoties, ja darba devējs atsakās maksāt SSP

Ja uzskatāt, ka jums jāsaņem SSP, bet darba devējs atsakās to maksāt, tad darba devējam jāizsniedz jums paziņojums par veidlapu SSP1 un jāpaskaidro, kāpēc tas tiek darīts. Šo veidlapu jāizmanto arī, lai pieprasītu Nodarbinātības un atbalsta pabalstu (ESA), un izskaidrotu, ka jūs vēlaties, lai HRMC izskata jūsu tiesības saņemt SSP. Šī veidlapa jānosūta Department for Work and Pensions (DWP) (Lielbritānijas Darba un pensiju lietu ministrijas) vietējai nodaļai.

Ja DWP nebūs pārliecināta par jūsu tiesībām saņemt SSP, šīs veidlapas kopija tiks nosūtīta uz HMRC valsts apdrošināšanas iemaksu biroju. Drošības labad pats nosūtiet vienu veidlapas kopiju uz vietējo valsts apdrošināšanas iemaksu biroju (adresi saņemsiet jebkurā HRMC vietējā nodaļā).

Ja darba devējs atsakās izsniegt jums veidlapu SSP1, tad rakstveidā jāvēršas vietējā valsts apdrošināšanas iemaksu birojā, lūdzot pieņemt lēmumu šajā jautājumā, un no DWP jāpieprasa Employment and Support Allowance (ESA) (Nodarbinātības un atbalsta pabalsts). HMRC lēmums darba devējam ir juridiski saistošs. Gan jums, gan darba devējam ir tiesības pārsūdzēt šo lēmumu.

Ja esat tiesīgs saņemt SSP, bet darba devējs atsakās to maksāt, tad varat iesniegt prasību darba tiesā (employment tribunal) par nelikumīgu atskaitījumu no algas. Vispirms jums vajadzētu iesniegt sūdzību darba devējam.

HMRC var uzlikt naudas sodu darba devējam, kas atkārtoti nesamaksā SSP.

Jūs saslimstat atvaļinājuma laikā

Ja esat atvaļinājumā un saslimstat tādā pakāpē, lai varētu neapmeklēt darbu slimības dēļ, tad varat lūgt Jūsu darba devēju uzskatīt šo laiku kā slimošanas periodu ar slimības lapu, nevis kā atvaļinājumu. Tad Jūs varat lūgt savu darba

devēju piešķirt Jums papildus brīvdienas par laika periodu, kad bijāt slims. Tomēr, ja vēlaties lai Jūsu slimības laiks tiktu uzskatīts kā prombūtne slimības dēļ, tad Jūsu darba devējs par šo laiku Jums apmaksās slimības naudu, nevis atvaļinājuma naudu. Slimības nauda var būt mazāka par standarta samaksu.

Jūsu darba līgumā vajadzētu būt norādītam, kā un kad Jums jāpaziņo darba devējam par savu slimību un kādi pierādījumi ir nepieciešami.

Jūs tiek atlaists par darba kavēšanu slimības dēļ

Ja tiek atlaists laikā, kad saņemat SSP, tad darba devējam jāizsniedz jums veidlapa SSP1. Tā izskaidro, kāpēc SSP vairs netiek maksāts. Jums jāaizpilda šī veidlapa un jānogādā vietējā pabalstu birojā, lai pieprasītu ESA. Ja uzskatāt, ka esat atlaists no darba slimošanas dēļ vai lūdzāt SSP, varat iesniegt prasību **darba tiesā**. Jums **nekavējoties jāapspriežas ar pieredzējušu konsultantu**. Plašāku informāciju skat. zemāk.

Jūs tiek atlaists sakarā ar invaliditāti

Ja jums ir invaliditāte un darba devējs jūs atlaiž no darba par kavējumiem slimības dēļ, kas saistīta ar šo invaliditāti, tad darba devējs droši vien pārkāpj likumu. Varat iesniegt prasību **darba tiesā** par netaisnīgu attieksmi invaliditātes dēļ (**diskriminācija sakarā ar invaliditāti**). Vispirms jums vajadzētu iesniegt rakstisku sūdzību. Lai to izdarītu, ieteicama pieredzējuša konsultanta palīdzība (skat. zemāk).

Papildu palīdzība

Citizens Advice Bureau (Iedzīvotāju konsultāciju birojs)

Citizens Advice Bureaux (CAB) sniedz bezmaksas konfidenciālu, objektīvu un neatkarīgu konsultāciju, lai palīdzētu jums atrisināt problēmas. Tuvākos CAB, ieskaitot tos, kuri sniedz padomus pa e-pastu, atradīsiet, uzklikšķinot uz [nearest CAB](#), vai telefonu grāmatā pie burta C.

Citas noderīgas Adviceguide brošūras Jūsu valodā, kas var palīdzēt

- Darba devējs ietur jūsu darba algu

Cita informācija Adviceguide, kas var palīdzēt

[Šī informācija ir tikai angļu valodā]

- Maternitātes tiesības darbā
- Strīdu atrisināšana darbā
- Laiks, kas neesat darbā
- Darbnespējas diskriminācija
- Atvaļinājumi un atvaļinājumu samaksa

Šo brošūru izdod [Citizens Advice](#), kas ir National Association of Citizens Advice Bureaux (Iedzīvotāju konsultāciju biroju Nacionālās asociācijas) saīsināts nosaukums. Tās mērķis ir sniegt tikai vispārēju informāciju, kura nav uzskatāma par likumdošanas izsmeļošu izklāstījumu konkrētajā jautājumā. Šī informācija attiecas tikai uz Angliju, Velsu un Skotiju. Šī brošūra pēdējo reizi aktualizēta 2011. gada 10. maijā un tiek atkārtoti izdota katru mēnesi. Ja kopš šīs brošūras saņemšanas pagājis ilgāks laiks, lūdzu, sazinieties ar vietējo Citizens

www.adviceguide.org.uk

Advice Bureau un pārbaudiet, vai tā vēl ir pareiza. Varat arī apmeklēt mūsu Web vietni – www.adviceguide.org.uk, no kuras varat lejupielādēt jaunāko kopiju.